

Szkolne Bajery

*„Wiedzę możemy zdobywać od innych, ale mądrości musimy nauczyć się sami.”
Adam Mickiewicz*

W NUMERZE:

WYWIAD

BOŻE NARODZENIE NA ŚWIECIE

CIEKAWOSTKI PRZYRODNICZE

KRZYŻÓWKA I QUIZY

ENGLISH CORNER

KĄCIK ASTRONOMICZNY I MATEMATYCZNY

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2
IM. H. SIENKIEWICZA
W ZAMOŚCIU

ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE W RÓŻNYCH KRAJACH

Polacy uwielbiają Święta Bożego Narodzenia. To właśnie podczas tych świąt spotkamy się z najbliższymi aby wspólnie spędzić ten ważny dla każdego chrześcijanina czas. Polska Wigilia wiąże się ze wspólną modlitwą, czytaniem Pisma Św., białym obrusem pod którym umieszczane jest sianko, opłatkiem, 12 potrawami oraz z dodatkowym pustym nakryciem. Niepowtarzalnego klimatu dodają kolędy oraz choinka, pod którą właśnie w ten wieczór znaleźć można prezenty od Świętego Mikołaja. W nocy z **24 na 25 grudnia** odprawiana jest pasterka. Polskie specjały na ten wieczór to między innymi: karp smażony, karp w galarecie, barszcz z uszkami, pierogi z kapustą i grzybami, kapusta z grochem i inne.

A jak ten wyjątkowy wieczór wygląda w innych krajach?

Wielka Brytania- Wigilia w tym kraju obchodzona jest w południe. Podczas tego wyjątkowego obiadu Brytyjczycy serwują najbliższym pieczonego indyka oraz „płonący pudding”. Wieczorem dzieci wywieszają swe skarpety za drzwi, po to by następnego dnia znaleźć je wypełnione prezentami. To w Wielkiej Brytanii narodził się zwyczaj pocałunków pod jemiolą.

Hiszpania- Hiszpanie nie dzielą się opłatkiem, a chałwą. W odróżnieniu od Polski w tym kraju wieczerza zaczyna się po pasterce. Główne dania tego dnia to pieczone ryby i „ciasto Trzech Króli”, w który zapieka się drobne upominki. W Hiszpanii jest to czas śpiewania kolęd, tańca i zabawy do rana. Prezenty natomiast rozdawane są 6 stycznia w święto Trzech Króli, na pamiątkę darów, które Jezus otrzymał od mędrców.

Szwecja- W tym kraju Święta Bożego Narodzenia rozpoczynają się w pierwszą niedzielę adwentu. Szwedzimi wigilijnymi specjałami są iutfisk tj. rozmoczona suszona ryba, galareta wieprzowa oraz głowizna. W Szwecji nie zostawia się dodatkowego nakrycia dla nieznanego. Jest to natomiast czas odwiedzin samotnych osób. Szwedzi nie śpiewają kolęd, tańczą wokół choinki.

Francja- Francuzi nie mają Wigilii. Do stołu siadają 25 grudnia. Podczas tego wyjątkowego obiadu serwowany jest indyk nadziewany kasztanami. We Francji dzieci wierzą, że prezenty przynosi im mały Jezus – wkłada je do bucików.

Austria- Równo o 17 w Austriackich domach rozbrzmiewa dzwonek. Oznacza on rozpoczęcie świątecznej kolacji. Austria jest ojczyzną jednej z najpiękniejszych kolęd na świecie “Stille Nacht, heilige nacht” (Cicha noc, święta noc).

Dania- Duńskie przysmaki przygotowywane na Wigilię to słodki ryż z cynamonem, a także pieczona gęś z jabłkami. Tradycyjnym daniem jest również budyń z ryżem, w którym ukrywany jest migdał. Osoba, która go znajdzie otrzymuje świnę z marcepanu, która zapewnia szczęście przez cały rok.

Węgry-W tym kraju podczas Świąt Bożego Narodzenia organizowane są bale dla dzieci. Najważniejszy odbywa się w Budapeszcie, w budynku Parlamentu. Pośród najpopularniejszych węgierskich potraw świątecznych znajdziemy pieczonego indyka, zupę rybną, rosół z kury. Przysmakiem jest ciasto z makiem. Węgrzy wierzą, że mak zapewnia rodzinie miłość .

Włosi, Czesi, Słowacy, Niemcy bardzo podobnie obchodzą Święta Bożego Narodzenia jak Polacy.

Autor: Julia Bilik

KRZYŻÓWKA

1) Miasto w Stanach Zjednoczonych słynące z licznej Polonii; obecnie jedna z polskich szkół w tym mieście nosi imię polskiego noblisty

2) Tu zmarł Henryk Sienkiewicz

3) Alfred... , pomysłodawca i fundator najbardziej prestiżowej nagrody literackiej przyznawanej przez Szwedzką Akademię Nauk. W 1905 r. Henryk Sienkiewicz otrzymał tę nagrodę

4) Stolica Francji; podczas swoich licznych podróży odwiedził to miasto Henryk Sienkiewicz

5) Kontynent, z którego Henryk Sienkiewicz pisał korespondencje („Listy z ...”)

6) Taki zawód Henryk Sienkiewicz wykonywał, pisząc listy i artykuły z zagranicy

7) Panięskie nazwisko pierwszej żony Henryka Sienkiewicza

8) Pseudonim Henryka Sienkiewicza

9) Tytuł pierwszej części Trylogii Henryka Sienkiewicza

10) Powieść, którą zadebiutował Henryk Sienkiewicz

11) Nazwisko Stasia z „W pustyni i w puszczy”

12) Tytuł powieści, za którą Henryk Sienkiewicz otrzymał Nagrodę Nobla

13) Imię dziewczynki, która „przemierzała pustynię”

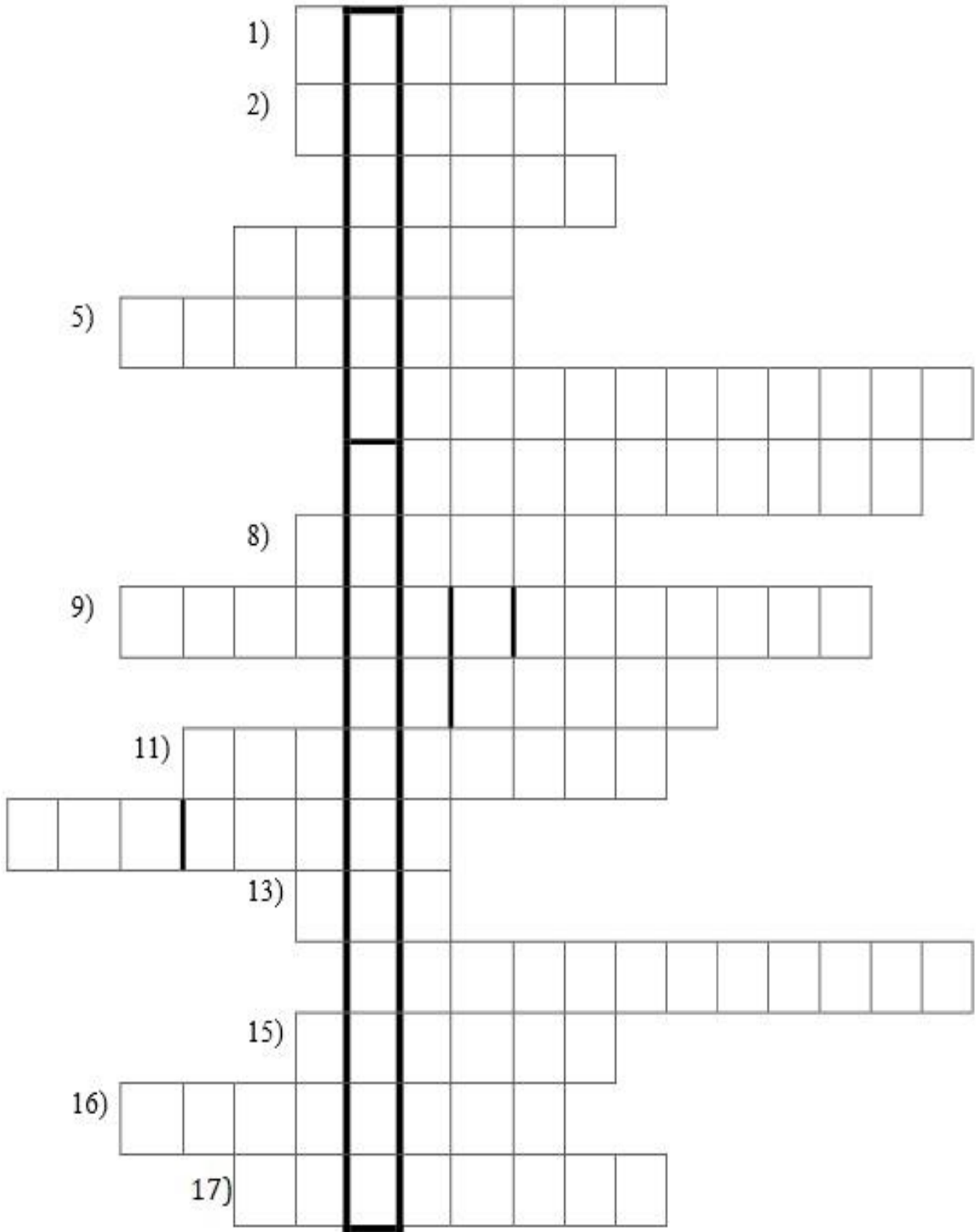
14) Trzecia z powieści tworzących *Trylogię* Henryka Sienkiewicza („Pan...”)

15) Duże miasto, obok którego znajduje się majątek ziemski Oblęgorek подарowany Henrykowi Sienkiewiczowi przez wdzięczny naród

16) Kierunek, który studiują przyszli lekarze; przez pewien czas studiował go również Henryk Sienkiewicz

17) Janko... - chłopiec, który marzył o skrzypkach

Rozwiązanie: _____

KĄCIK ASTRONOMICZNY

Czas

Cześć! W tym wydaniu gazetki chciałbym przybliżyć wam nieco termin „czas”. Pewnie każdy z was postrzega czas winny sposób, ale w artykule „przyjrzymy” się mu z bardziej fizycznego punktu widzenia. Czas to wielkość fizyczna określająca kolejność zdarzeń oraz odstępy między zdarzeniami zachodzącymi w tym samym miejscu. Według Newtona istnieje tylko jeden, uniwersalny i wszechobejmujący czas – płynie on w jednostajnym tempie i nic nie wywiera na niego wpływu. Ogólna teoria względności Einsteina uwzględnia związek czasu z polem grawitacyjnym. Czas nie płynie już odrębnie, lecz jest związany jako czwarty wymiar w pojęciu czasoprzestrzeni. Zgodnie z podstawowym założeniem ogólnej teorii względności, grawitacja powoduje zakrzywienie czasoprzestrzeni. Zegary umieszczone w silniejszym polu grawitacyjnym chodzą wolniej, dlatego zegar leżący na powierzchni Ziemi chodzi wolniej, niż zegar umieszczony np. na szczycie wieży. Na co dzień różnice te są zaniedbywalnie małe, gdy jednak potrzeba bardzo dokładnego wyznaczania czasu, a z niego położenia, odchylenia te należy brać pod uwagę.

Światło, czyli część widzialnego promieniowania elektromagnetycznego porusza się z prędkością 299 792 458 m/s, czyli ok. 300 tys km/h i jest najszybszą obecnie znaną ludzkości „rzeczą” w naszym obserwowalnym wszechświecie. Wydaje się to dużo, lecz w skali kosmosu jest malutką jednostką, przykładowo najbliższa Słońcu gwiazda - Proxima Centauri znajduje się 4 lata świetlne od Ziemi; światło potrzebuje 4 lata, aby przedostać się z Ziemi do Proximy Centauri. Z kolei najbliższa Drodze Mlecznej galaktyka znajduje się 2,52 mln lat świetlnych od nas. Jak powyżej widać czas jest największą barierą stojącą na przeszkodzie poznawania wszechświata. Jak wiemy nic nie może prześcignąć światła, więc całkiem możliwe, że ludzkość nigdy nie zobaczy innego życia poza tym ziemskim.

Ciekawostka: W czarnych dziurach, obiektach o ekstremalnie dużym przyciąganiu grawitacyjnym, czas płynie niesłychanie wolno. Istnieje teoria, że w białym dziurach (przeciwieństwie czarnych dziur), obiektach wyrzucających z siebie materię czas może zacząć się cofać.

Autor: Tomasz Garbula

Główka pracuje

$$\begin{aligned} \text{pumpkin} + \text{pumpkin} + \text{pumpkin} &= 12 \\ \text{witch} + \text{witch} \times \text{pumpkin} &= 30 \\ \text{skull} + \text{witch} + \text{skull} &= 62 \\ \text{pumpkin} \times \text{skull} \div \text{witch} &= ? \end{aligned}$$

A teraz jeszcze coś klasycznego ☺

W każdym działaniu przesunij zapałkę w taki sposób, aby były one poprawne.

$$\begin{aligned} 8 + 5 - 6 &= 4 \\ 9 - 2 - 6 &= 7 \\ 5 + 5 + 4 &= 5 \end{aligned}$$

Jakie znaki należy wstawić między poniższymi cyframi, aby otrzymać wynik 6?

$$7 \ 7 \ 7 = 6$$

Zadanie polega na uzyskaniu układu szklanek, w którym po każdej szklance z wodą następuje pusta szklanka.

Warunek: możesz dotknąć tylko jednej szklanki.

SZEŚĆ SZKLANEK USTAWIONO W SZEREGU TAK, ŻE TRZY PIERWSZE SĄ NAPEŁNIONE WODĄ A NASTĘPNE TRZY SĄ PUSTE.

[facebook.com/informacjeiaferty](https://www.facebook.com/informacjeiaferty)

ZADANIE POLEGA NA UZYSKANIU UKŁADU SZKLANEK, W KTÓRYM PO KAŻDEJ SZKLANCE Z WODĄ NASTĘPUJE PUSTA SZKLANKA

warunek:

MOŻESZ DOTKNAĆ TYLKO JEDNEJ SZKLANKI

Autor: Tomasz Garbula

Szkolne Bajery: Zapewne wiecie, że w naszej szkole od ponad roku religii uczy m.in. ksiądz Mateusz Krzaczkowski. Szkolne Bajery postanowiły przeprowadzić wywiad z księdzem Mateuszem. Naszą rozmowę chciałabym zacząć od pytania- jakie są zainteresowania księdza?

Ksiądz Mateusz: Moje zainteresowania są związane z moim powołaniem, czyli liturgia, Msza Święta, ale oczywiście w moich zainteresowaniach część poświęcam motoryzacji. W dużej mierze do samochodów podchodzę w sposób sentymentalny.

Sz.B.: Kiedy zaczął ksiądz myśleć o sakramencie kapłaństwa?

K.M.: Bardzo mocno we mnie zaczęła rozwijać się ta myśl związana z kapłaństwem w 3 klasie liceum.

Sz.B.: Co skłoniło księdza do podjęcia takiej decyzji?

K.M.: Moje wewnętrzne pragnienie, a także fakt tego, że mój brat również był kapłanem.

Sz.B.: Od kiedy ksiądz jest kapłanem?

K.M.: Od roku 2016. Ukończyłem Seminarium Duchowne Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej znajdujące się w Lublinie oraz ukończyłem Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Sz.B.: Czy w dzieciństwie ksiądz był ministrantem?

K.M.: Tak, byłem ministrantem od 1 klasy szkoły podstawowej. Praktycznie cały czas do momentu wstąpienia do Seminarium Duchownego.

Sz.B.: Czy podczas odprawiania Mszy Świętej jest stres?

K.M.: Zazwyczaj stresuje się podczas odprawiania Mszy Świętej, ale jednak największy stres jest przy głoszeniu homilii, czyli kazania.

Sz.B.: Co najbardziej księdzu sprawia przyjemność w tej "pracy"?

K.M.: Najbardziej przyjemność mi sprawia obecność ludzi, przebywanie i praca z młodzieżą (grupy formacyjne), a także katecheza w szkole oraz zajęcia sportowe.

Sz.B.: Dziękuję za rozmowę.

Wywiad przeprowadziła: Aleksandra Kłopotowska

W ŚWIECIE LEGEND

Krótko o autorze:

Witold Pruszkowski (ur. 14 stycznia 1846r. w Berczadzie, Imperium Rosyjskim,

zm. 10 października 1896r. w Budapeszcie) to polski malarz i projektant. Uczył się u malarza Tadeusza Góreckiego. Następnie kontynuował naukę w Monachium, a później w Krakowie pod nadzorem Jana Matejki. W swoich początkach Pruszkowski był malarzem portretowym, ale szybko zainteresował się mitami, legendami i folklorem. Wraz ze swoim przyjacielem malarzem Leonem Piccardem zainstalował w kościele Narodzenia Pańskiego i św. Bartłomieja na krakowskiej Mogile dekorację ścienną według rysunków Władysława Łuszczkiewicza, byłego mistrza Piccard. Jednym z jego dzieł jest „Smok Wawelski”.

Metryczka obrazu:

Autor: Witold Pruszkowski

Tytuł: „Smok Wawelski”

Technika: farbą olejną na płótnie

Wymiary: 116 x 81,5

Miejsce ekspozycji: Muzeum Narodowym we Wrocławiu

Data powstania: 1884 r.

Smok Wawelski – stwór, zamieszkujący jamę pod wawelskim wzgórzem – miał terroryzować mieszkańców grodu Kraka. Musieli oni dostarczać bestii ofiary z bydła, a według niektórych podań smok pożerał tylko dziewice. Żadnemu z rycerzy nie udało się go pokonać – dokonał tego dopiero szewc Skuba.

Oto mój rysunek pt. „Blue Dragon”

(zdjęcie po lewej stronie)

Autor: Aleksandra Kłopotowska

POLECAMY książki zakupione w ramach Narodowego Programu rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025

SPOTKANIE Z NELA MAŁĄ REPORTERKĄ I SERIĄ JEJ KSIĄŻEK-Nela Mała Reporterka - o czym jest ta seria?

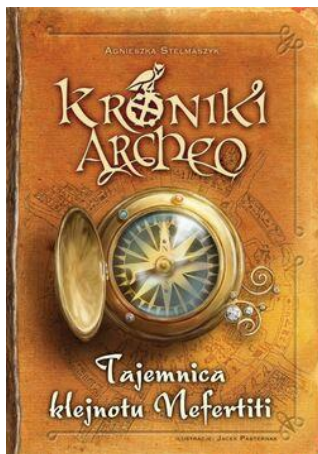
Książki Neli Małej reporterki to książki podróżnicze. W serii ukazało się już ponad dziesięć książek. Książki są lekkie i przyjemne. Napisane prostym językiem.

Każda z nich ma około 10 rozdziałów. Każdy z nich poświęcony jest przygodom, które Nela przeżywa w różnych zakątkach Świata. Opowiada o pięknych miejscach, które odwiedziła i o fascynujących zwierzętach i ludziach, których zobaczyła.

Kim jest Nela?

Nela to dziewczynka. To mała reporterka, a właściwie mała podróżniczka. Zaczęła podróżować po świecie i nagrywać filmy, gdy miała pięć lat. Marzy o tym żeby zostać prezenterką podróżniczką.

Agnieszka Stelmazyk

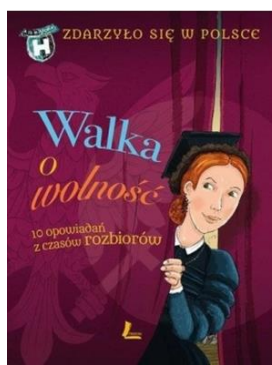
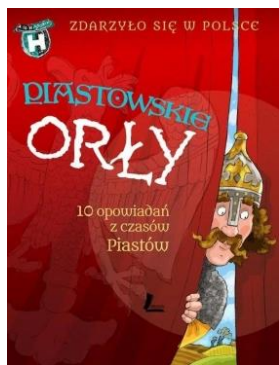
„Kroniki Archeo, Tajemnica klejnotu Nefertiti”

Zaczął się zupełnie niewinnie od artykułu w gazecie: w Egipcie odkryto nowy grobowiec. Dalej wypadki potoczyły się już lawinowo. Każdy, kto choć trochę interesuje się archeologią, rusza do Kairu. I oto zatłoczone uliczki miasta i bezkresne piaski pustyni, stają się świadkami szaleńczego wyścigu. Kto pozna legendę Nefertiti? Kto wyniósł sarkofag z grobowca? Kim jest tajemnicza Cressida Finch? No i najważniejsze - kto pierwszy dotrze do klejnotu? Pytań coraz więcej, a czas upływa szybciej niż piasek w klepsydrze. Tajemnica klejnotu Nefertiti to nie tylko zapierające dech w piersiach przygody piątki przyjaciół. To odkrywanie tajemnic, legend i zapomnianych historii, zagładanie do zakurzonych ksiąg, tajemniczych komnat i nikomu nieznanym grobowców. Akcja powieści toczy się niezwykle szybko. Jedna przygoda goni drugą, co nie pozwala czytelnikowi nawet na chwilę nudy. Przed dziećmi stają nowe wyzwania, które wymagają od nich nie tylko logicznego myślenia i wiedzy, ale też odwagi i determinacji. Książkę czyta się bardzo szybko i przyjemnie nie tylko dzięki wciągającej fabule, ale także ładnemu, choć prostemu językowi. Intryga i tajemnice przeplatają się z humorem i zwykłymi codziennymi zmaganiem dzieci. Kroniki Archeo to wartka akcja, przygody na miarę Indiany Jones, bohaterowie, z którymi nie będziesz chciał się rozstawać i mnóstwo humoru! Oto książka, którą czyta się jednym tchem!

Polecamy też następne tomy serii KRONIKI ARCHEO.

Zdarzyło się w Polsce - książki z serii : A to historia
Cykl 5 książek ukazujący węzłowe punkty polskich dziejów widziane oczami zwyczajnych ludzi: wojów, kupców i kmieci-naszyc przodków.

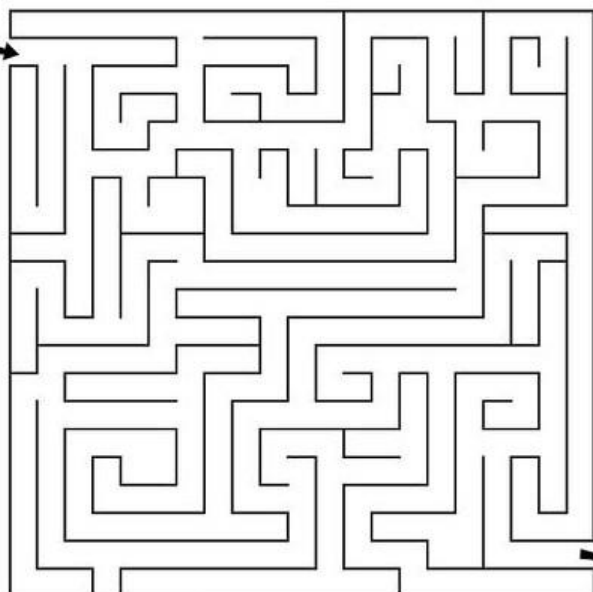

Łamigłówki dla Najmłodszych

B	U	O	Ż	B	A	Ł	W	A	N
T	Ł	A	C	G	Ń	Ś	N	S	U
S	A	N	K	I	C	N	F	Ś	N
Z	A	V	Ł	Ń	Ó	I	X	N	Ż
Ż	L	L	Ó	D	N	E	Ż	I	X
U	M	R	Ć	C	N	G	L	E	Ł
Ł	R	N	Ż	Ę	Z	R	I	Ż	Ó
Ł	Ó	E	N	A	R	T	Y	K	T
M	Z	Q	Ę	N	T	B	V	I	A
Ł	Y	Ż	W	Y	Ć	Ę	C	H	W

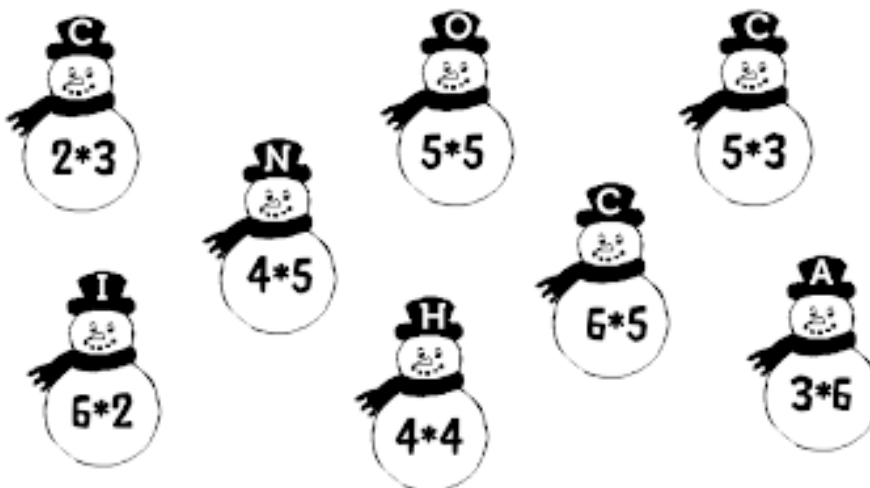
1. Zjeżdżasz na nich z górki.:
2. Do zjeżdżania na śniegu:
3. Zakładasz na lód.:
4. Lepisz ze śniegowych kul.:
5. Szczypie w uszy.:
6. Małe kulki ze śniegu.:
7. Pada zimą.:
8. Zimą pokrywa jeziora i stawy:

1. Porównaj poniższe obrazki i znajdź 5 różnic. Różnice zaznacz krzyżykiem.

❖ Oblicz działania, a potem wypisz wyniki w kolejności rosnącej. Przepisz odpowiednie litery i odczytaj hasło.

wyniki								
litery								

CIEKAWOSTKI

O MUNDIALU

1. Ostatniego gola z gry na mundialu reprezentacja Polski strzeliła w 2002 roku. Na MŚ 2006 obie bramki strzelił Bartosz Bosacki po stałych fragmentach gry, na mundialu w 2018 roku Krychowiak i Bednarek trafiali po dośrodkowaniach z rzutu wolnego.
2. Krótszy staż pracy z reprezentacją od Czesława Michniewicza (10 miesięcy) na turnieju będą mieć:
 - Otto Addo z Ghany (9 miesięcy)
 - Rigobert Song z Kamerunu (8 miesięcy)
 - Walid Regragui z Maroka (3 miesiące)
 - Carlos Queiroz z Iranu (2 miesiące)
3. Na ostatnich czterech mundialach zwycięzca turnieju nie wychodził z grupy z kompletem punktów. Ostatnią reprezentacją, która wygrała trzy mecze w grupie i sięgnęła po złoto jest Brazylia w 2002 roku.
4. Zwycięzcy ostatnich sześciu mundiali zachowywali czyste konto aż w 71% meczów fazy pucharowej (17 z 24 meczów). Jako jedyna żadnej bramki w fazie pucharowej nie straciła Hiszpania w 2010 roku.
5. Najwięcej występów na MŚ z powołanych do Kataru piłkarzy ma Leo Messi (19). Jeżeli Argentyna dojdzie do strefy medalowej, a Messi zagra we wszystkich meczach to zostanie on samodzielnym liderem tej klasyfikacji w historii MŚ. Obecnie najwięcej meczów na mundialach ma Lothar Matthaus (25).
6. Najmłodszym zawodnikiem, który zagrał na MŚ jest Norman Whiteside z Irlandii Północnej (miał 17 lat i 40 dni), a najstarszym – Essam El-Hadary z Egiptu (45 lat i 161 dni). Po powołanych zawodnikach wiemy już, że nie ma szans, aby ktoś pobił któryś z tych rekordów.
7. Mundial w Katarze będzie jedenastym rozgrywanym poza Europą. Reprezentacje europejskie wygrały tylko dwa turnieje poza granicami ich kontynentu. Na pierwszy triumf musieli czekać aż do roku 2010, kiedy w RPA triumfowała Hiszpania. 4 lata później Niemcy powtórzyli tę sztukę w Brazylii.
8. Które kluby wysłały najwięcej piłkarzy na Mistrzostwa Świata do Kataru?
 - Barcelona – 17
 - Bayern i Manchester City – 16
 - Al-Sadd – 15
 - Manchester United – 14
 - Real – 13
 - Chelsea, Al-Hillal – 12
9. Brazylia jest jedyną reprezentacją, która wystąpiła na wszystkich mundialach. W gronie reprezentacji, które wzięły udział w każdym MŚ w XXI wieku – obok Canarinhos – znajdują się także Argentyna, Anglia, Francja, Niemcy, Portugalia, Hiszpania, Japonia, Meksyk i Korea Południowa.
10. Za każdym razem do fazy pucharowej na MŚ w XXI wieku kwalifikowały się za to tylko dwie reprezentacje – Brazylia i, tu może dla wielu niespodzianka, Meksyk.

Jest najczęściej odwiedzanym krajem na świecie, 75 mln turystów rocznie

Francja Czy wiesz, że...?

Balon, spadochron, okręt podwodny to wynalazki Francuzów

Biała suknia ślubna, to francuska tradycja z roku 1499.

Z Francji wywodzi się zwyczaj "Prima aprilis" obchodzony na całym świecie 1 kwietnia.

Wieża Eiffla ma 320 metrów wysokości. Jako, że wykonana jest ze stali, która ma wysoki współczynnik rozszerzalności temperaturowej, to jej wysokość zmienia się o ok. 15 cm w zależności od pory roku.

Francuzi podarowali USA Statuę Wolności z okazji 100 lecia ich niepodległości

Wieża Eiffla jest malowana, co 7 lat

KALENDARIUM

- 1 grudnia - Światowy Dzień Walki z AIDS
- 2 grudnia - Światowy Dzień Walki z Uciskiem
- 3 grudnia - Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych
- 4 grudnia - Dzień Wojsk Rakietowych i Artylerii
- 5 grudnia - Międzynarodowy Dzień Wolontariusza
- 6 grudnia - Dzień Anioła
- 7 grudnia - Międzynarodowy Dzień Lotnictwa Cywilnego
- 10 grudnia - Dzień Bota
- 13 grudnia - Dzień Telewizji dla Dzieci
- 17 grudnia - Dzień bez Przekleństw
- 20 grudnia - Dzień Ryby
- 21 grudnia - Światowy Dzień Pozdrawiania Brunetek
- 27 grudnia - Dzień odpoczynku po świętach
- 28 grudnia - Światowy Dzień Pocałunku
- 29 grudnia - Dzień Narodzin Niedźwiedzi Polarnych
- 30 grudnia - Dzień Serka Wiejskiego

15 grudnia - Dzień Herbaty

Pierwsze święto herbaty odbyło się w Nowym Delhi (Indie) 15 grudnia 2005 roku. Dziś pijąc swoją ulubioną herbatę warto zastanowić się nad drogą, jaką przeszła zanim trafiła na nasz stół. A z pewnością była długa i ciekawa. Legenda głosi, że herbatę odkrył w 2737 roku p.n.e. chiński cesarz Shennong. Podczas, gdy cesarz pił przegotowaną wodę, wiatr spowodował, że do kubka wpadło kilka liści herbaty... i tak powstała 1 herbata na świecie. A oto kilka ciekawostek o tym aromatycznym napoju:

1. Obecnie herbata należy do najpopularniejszych napojów na świecie i można kupić ją w niemal każdym sklepie. Tymczasem na początku swojej europejskiej kariery dostępna była wyłącznie w aptekach!
2. Kiedyś herbata była bardzo droga, dlatego przechowywano ją pod kluczem i zaparzano tylko na specjalne okazje. Obecnie za najdroższą herbatę na świecie uważa się Da Hong Pao, której cena potrafi sięgać nawet 25 000 dolarów za 20 gramów.
3. Herbata najczęściej podawana jest w postaci napoju, jednak w niektórych zakątkach świata stanowi ona pożywienie. Herbaciane listki w Birmie traktuje się jako składnik sałatek, w Tybecie gotuje się z nich zupę, a w Tajlandii popularna jest herbata kiszona, podawana jako dodatek do dań mięsnych i rybnych.
4. Powszechnie wiadomo, że herbata zawiera w sobie wiele cennych pierwiastków mineralnych, witamin i przeciwutleniaczy, a dzięki temu korzystnie wpływa na nasze zdrowie. Mało kto wie jednak, że zielona herbata odstrasza również komary! Po wypiciu tego pysznego naparu nasz organizm wydziela go przez skórę, co niespecjalnie podoba się właśnie komarom i innym insektom.
5. Herbata to napój, po który powinny chętnie sięgać osoby zmagające się z nadmiarem kilogramów. Nie tylko nie zawiera ona żadnych kalorii (oczywiście w wersji najczystszej, bez mleka, miodu czy cukru), ale również tłumi apetyt i wspomaga odchudzanie.
6. Czarna herbata wykorzystywana jest przez wiele firm kosmetycznych jako substancja barwiąca, np. w szamponach koloryzujących. Jeżeli zatem macie ciemne włosy i chcecie odświeżyć ich kolor, dodać im połysku i nadać miękkości, to co jakiś czas po umyciu włosów przepłuczcie je ostudzonym naparem z czarnej herbaty.
7. Zieloną i czarną herbatę możecie również stosować jako domowy środek przeciwpłytkowy! Mają one bowiem właściwości antybakteryjne, a do tego hamują powstawanie płytki nazębnej i zapobiegają próchnicy.
8. Najciekawszą informacją historyczną jest fakt, że czarna herbata wynaleziona została... przez pomyłkę. Herbatę transportowano z Chin do Europy drogą morską i podczas jednej z takich podróży ładunek zamókł i zaczął fermentować. Kupcy nie chcieli jednak wyrzucić zepsutego towaru, więc wysuszyli go i jak gdyby nigdy nic zaczęli zaparzać. Okazało się, że był to strzał w dziesiątkę, a teoretycznie „wadliwa” herbata szybko znalazła grono wiernych zwolenników.
9. W Wielkiej Brytanii bardzo dużą popularnością cieszy się herbata z mlekiem. Co ciekawe zwyczaj ten zapoczątkowany został nie z uwagi na smak napoju, ale z bardziej praktycznych powodów. W mniej zamożnych domach używano niegdyś słabej jakości porcelany, która pękała pod wpływem wrzątku i nie nadawała się więcej do użytku. Do filiżanek zaczęto zatem wlewać najpierw mleko, które schładzało napój i zapobiegało ubytkom w serwisach herbacianych.

10. W wielu rejonach świata, głównie w Chinach i krajach anglosaskich, od wieków znana jest tradycja wróżenia z fusów od herbaty. Nosi ona nazwę tasenografii. Po zaparzeniu napoju i jego wypiciu wróżbici bądź wróżki spoglądają na dno naczynia, a następnie – na podstawie ułożonego z liści wzoru – przepowiadają przyszłość. Kotwica lub but oznaczać może podróż, krąg uznawany jest za symbol szczęścia, a krowa zwiastuje... narodziny dziecka.

Opracowała: Julia Momot

Źródło: Internet

Jak widzi pies?

Po pierwsze, psy widzą świat z zupełnie innej niż my perspektywy. My, ludzie, dzięki postawie wyprostowanej, dostrzegamy znacznie więcej obiektów na dalszym i bliższym planie. Ale nawet największe rasy psów nie dorównują wzrostem ludziom i mają głowę na wysokości maksymalnie

80–100 cm. Większość jest jednak znacznie niższa i ogląda otoczenie z dość przyziemnego poziomu. Jeśli chcesz sprawdzić, co otacza twojego psa, usiądź obok niego tak, by mieć oczy na podobnej wysokości, co pies. Dostrzeżesz wszystkie psie zabawki ukryte pod kanapą. Za to nawet najpiękniejszy żyrandol nie zrobi na tobie żadnego wrażenia.

Pole widzenia psa

Jednak nawet, jeśli zejdziemy do poziomu widzenia psa, to nasze widzenie będzie mocno ograniczone. Pole widzenia człowieka wynosi 180 stopni. Ale ze względu na rozmieszczenie oczu psów, ich pole widzenia obejmuje nawet 240 stopni! To jeden z powodów, dla których nasi stróżujący pupile wcale nie muszą rozglądać się dokoła, by obserwować bardzo szeroki wycinek przestrzeni. Ci, którzy mają szczęście posiadać więcej niż jednego czworonoga, mogli zauważyć, że stróżując, psy kładą się w charakterystycznych konfiguracjach, odwrócone do siebie tyłem. Dzięki temu są w stanie nieustannie obserwować całe otoczenie nie ruszając się z miejsca. Właśnie szerokie pole psiego widzenia jest jednym z powodów, dla których nasi pupile często nie odwracają głowy, gdy do nich mówimy. One i bez tego nas widzą.

Jak pies widzi człowieka?

Zawsze bardziej widzi ruch niż nieruchomą postać. Psy są wyjątkowo wyczulone na ruch. Psy myśliwskie są w stanie bezbłędnie śledzić tor ruchu ustrzelonego zwierza – dlatego tak szybko odnajdują zdobycz. Dlatego chcąc rozpocząć interakcję z psem, musimy się poruszyć. Dla odmiany, jeśli nie chcemy konfrontacji z psem, lepiej jest stać bez ruchu. My rozpoznajemy ludzi przede wszystkim po twarzach. Po oczach, grymasie, wygięciu ust rozpoznajemy stany emocjonalne naszych pobratymców. Za to pies widzi to wszystko, odczytując ruchy naszego ciała. W końcu psy pochodzą od wilków. Te zaś wytworzyły cały skomplikowany układ ruchów, wręcz taniec, mający informować pozostałych członków stada o emocjach. Charakterystyczne „chodzenie bokiem” to wyraz niepokoju, niepewności związanej z dynamiką sytuacji. Kulenie ogona to strach. Z kolei położenie się na plecach i pokazanie brzucha – całkowite zaufanie.

A jak nasi pupile odczytują emocje?

Skoro psy tak pokazują emocje, to również w ten sposób je odczytują. Owszem, może się nam wydawać, że pocieszają nas, gdyż widzą łzy. Jednak robią to raczej dlatego, że płacząc przyjmujemy często pozycję skuloną, przelęknioną. A pies to świetnie odczytuje. Warując przy nas, mówi: nie bój się, obronię cię. Rzecz jasna, do tego wszystkiego należy dodać znakomity węch psów. To on jest w stanie

perfekcyjnie rozróżnić wysyłane przez zwierzęta sygnały chemiczne. A co z twarzą? Badania przeprowadzone w 2020 roku przez zespół węgierskich badaczy wykazały, że psy kompletnie nie są zainteresowane naszymi twarzami. Bardziej interesują je pyski innych psów niż twarze ludzi. W ogóle całe mnóstwo rzeczy interesuje je bardziej, niż ludzkie twarze. Od tej zasady jest jeden wyjątek. Uśmiech. Dla ludzi pokazanie zębów w uśmiechu jest oznaką przyjaźni. Dla psa, szczególnie takiego, który nas nie zna i jest w sytuacji stresogennej, jest to wyraz agresji.

Czy pies dobrze widzi w nocy?

Pewnie nie raz zastanawiałeś się, jak to jest, że pies bez wahania biega po zmroku po terenie usianym licznymi przeszkodami? To, co dla nas skończyłoby się przynajmniej skręceniem kostki, psom przychodzi lekko i naturalnie. Jest to związane z budową psiego oka. Psy mają sporej wielkości soczewkę oraz znaczną powierzchnię rogówki. Pozwala to psiemu oku skupiać dużo światła. Poza tym w oczach psa znajduje się dużo fotoreceptorów, które odpowiadają za widzenie przy słabym oświetleniu. Za siatkówką oczu naszych merdających pupili znajduje się tzw. błona odbłaskowa. Dzięki niej psy wyłapują znacznie więcej fotonów niż człowiek. Psy widzą w nocy o wiele lepiej niż my. Jednak bardziej dostrzegają kształty i kontury niż szczegóły. Bo choć są świetnymi obserwatorami, to ich ostrość widzenia pozostawia wiele do życzenia.

Czy pies widzi kolory?

Przez wiele lat uznawano, że psy widzą świat jak w starym kinie, czarno-biały. I faktycznie współczesne badania wykazały, że psie oczy mają stosunkowo niewiele receptorów odpowiedzialnych za widzenie barw. Jednak odróżniają kolory żółty i niebieski. Za to jaskrawy w naszym odczuciu czerwony, jawi im się jako czerni. Jeśli więc chcesz sprawić swojemu psu zabawkę, wybierz taką w niebieskim lub żółtym odcieniu.

A czy psy oglądają filmy?

Pewnie nie raz widzieliście jak psy przekręcały głowy, mruczały lub warczały patrząc na ekran. Niestety, nie reagowały w ten sposób na sam film, ponieważ po prostu go nie widzą. Dostrzegają raczej samo migotanie i właśnie ono, w połączeniu z dźwiękami dochodzącymi z odbiornika, może wywołać taką reakcję psa. Dlatego kolejnym razem, gdy pies położy się przy twoich nogach radośnie przeżywając

wieczór z filmami, pomyśl, że robi to, bo bardzo cię kocha. A nie dlatego, że nie może doczekać się kolejnego odcinka ulubionego serialu.

MERRY CHRISTMAS

Opracowała: Julia Momot

**Źródło: „National Geographic
Polska”**

ENGLISH CORNER

1. Język angielski jest jednym z języków, które posiadają najwięcej wyrazów – około 600 tysięcy (licząc terminologię medyczną i techniczną! Bez tych terminologii byłoby "jedynie" 300 tysięcy słów). Niemniej jednak przeciętny użytkownik j. angielskiego używa około 5 tysięcy słów podczas konwersacji i około 10 tysięcy słów podczas pisania.
2. Aby móc się porozumiewać w języku angielskim wystarczy znajomość około 2 tysięcy słów!
3. Najczęściej używanym angielskim słowem jest słowo the
4. Najdłuższe znane słowo w języku angielskim (oznaczające chorobę płuc!) to: pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis (przewlekła obturacyjna choroba płuc)
5. Najwięcej słów w języku angielskim rozpoczyna się na literę s
6. Słowo set posiada aż 464 znaczeń (ale trzeba pamiętać że posiada sporo kombinacji z innymi słowami).
7. Słowo underground (podziemie, metro) jest jedynym angielskim słowem które rozpoczyna się i kończy na und
8. Słóvkó screeched (pisk) jest najdłuższym wyrazem jednosylabowym (pewnie dlatego aby brzmiało jak pisk :-)
9. Słóvkó cleave jest jedynym angielskim wyrazem, które ma dwa przeciwstawne znaczenia. Cleave znaczy *rozszczeplić* ale znaczy także *przylegać*.
10. Słóvkó queue jest jedynym angielskim słowem w którym jeżeli usuniemy cztery ostatnie litery to tak będziemy je tak samo wymawiać:-)

Redakcja gazetki : p. A. Adamczuk, p. M. Olejarczuk, Julia Bilik,
Aleksandra Kłopotowska, Tomasz Garbula
Skład i oprawa graficzna: p. Aleksandra Adamczuk

Dane adresowe:
ul. Lwowska 15
22-400 Zamość
<http://sp2.zamosc.pl/>

